

PODRĘCZNIK

DOBRYCH

PRAKTYK

W PROJEKCIE

**„KIERUNEK PRZYSZŁOŚĆ
– STARACHOWICKI PROGRAM
ROZWOJU LOKALNEGO”**

PODRĘCZNIK DOBRYCH PRAKTYK

**W PROJEKCIE
„KIERUNEK PRZYSZŁOŚĆ
– STARACHOWICKI PROGRAM
ROZWOJU LOKALNEGO”**

Dzięki zaangażowaniu Gminy Starachowice oraz licznych organizacji pozarządowych, partnerów, lokalnych instytucji, przedsiębiorców i samych mieszkańców, przy wsparciu Związku Miast Polskich, miasto znalazły się w gronie 29 zwycięskich miast, zajmując trzecie miejsce w rankingu w Programie „Rozwój Lokalny” współfinansowanego z Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014-2021 (85%) oraz budżetu państwa (15%). To ogromne wyróżnienie, docenienie profesjonalizmu oraz ogromu pracy i zaangażowania, włożonych w opracowanie projektu.

Tym samym, do gminy trafiło ostatecznie ponad 19 milionów złotych na realizację nowej ścieżki rozwoju miasta – zarówno działań inwestycyjnych, jak i społecznych.

Pierwsze spotkania i konsultacje, z udziałem lokalnych liderów, doradców, szerokiej grup lokalnej społeczności odbyły się na początku 2020 roku. To wówczas zdefiniowano działania, ustalono harmonogram procesu, role uczestników, metody pracy i narzędzia.

Głównym celem projektu jest podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez realizację kompleksowych programów i projektów społecznych, edukacyjnych, środowiskowych, gospodarczych i instytucjonalnych.

Spośród dziesiątków działań i inicjatyw zrealizowanych w ramach projektu wybraliśmy dla Państwa te, które wspólnie z partnerami uznaliśmy za najciekawsze i warte wyróżnienia. Dotykają one różnych obszarów – ekologii, polityki młodzieżowej i senioralnej, rewitalizacji, aktywności społecznej,

Mamy nadzieję, że będą one inspiracją dla innych, pretekstem do dyskusji, spotkań i dalszego ulepszania naszych lokalnych społeczności. Dziękujemy wszystkim, którzy byli zaangażowani w proces opracowania i wdrażania tego projektu.

Była to niezapomniana wspólna podróż, pełna emocji, wyzwań i niezwykłych doświadczeń. To dzięki Państwu mogliśmy zrealizować te działania, spotkać fantastycznych ludzi i poszerzać nasze horyzonty. Jesteśmy pewni, że jeszcze nie raz będziemy mieli okazję wyruszyć razem w kolejne projektowe przygody.

EKO SZKOŁA, czyli nowe, ekologiczne oblicze Szkoły Podstawowej nr 11 w Starachowicach

Pomysł stworzenia EKO SZKOŁY powstał już w 2020 r. na etapie opracowywania projektu na bazie przeprowadzonej kompleksowej diagnozy jakości życia w mieście i poziomu edukacji w Starachowicach.

Cały proces przygotowawczy – od idei do rozpoczęcia robót budowlanych trwał 3 lata. Koncepcja działania placówki oraz jej ostateczny kształt został wypracowany w formule partycypacyjnej z udziałem uczniów, nauczycieli, rodziców, młodzież, seniorów i mieszkańców ze wsparciem ekspertów i specjalistów.

W jego wyniku powstała EKO SZKOŁA - miejsce innowacyjnego i ciekawego kształcenia, gdzie od najmłodszych lat dzieci i młodzież, ale także mieszkańcy, będą mieli szansę uczyć się dbałości o środowisko naturalne.

Zakres projektu obejmował szkolną bibliotekę oraz przestrzeń po byłym budynku Gimnazjum nr 3, który od czasu reformy edukacji był nieużytkowany. Stworzono tam nowe zielone miejsca do nauki, integracji i spędzania wolnego czasu dla uczniów, nauczycieli i mieszkańców.

Innowacyjność projektu należy rozpatrywać w dwóch wymiarach – instytucjonalnym przez stworzenie nowoczesnej, ekologicznej przestrzeni w placówce oświatowej, w której będzie realizowany program edukacji ekologicznej, oraz społecznym poprzez podniesienie świadomości ekologicznej społeczności lokalnej Starachowic. Dzięki realizacji przedsięwzięcia podniesie się również jakość edukacji, ponieważ wypracowane programy edukacyjne będą stanowiły zbiór dobrych praktyk, który może zostać zaimplementowany do innych placówek edukacyjnych w mieście, regionie jak i Polsce.

EKO SZKOŁA jest miejscem dostępnym, pełniącym funkcje swoistego centrum aktywności społecznej, które kształci uczniów a zarazem daje możliwość spędzenia czasu wolnego dla wszystkich mieszkańców miasta – jest to koncept zaczerpnięty od naszego Partnera – Miasta Bergen. Elementy norweskich szkół są też widoczne w EKO SZKOLE właśnie dzięki współpracy bilateralnej i wizytom studyjnym. Komplex budynków i otoczenie SP11 stanowi potencjał, który dzięki odpowiedniej adaptacji będzie poza celami edukacyjnymi pełnił funkcję centrową. W podobny sposób społeczność lokalna z Bergen korzysta z infrastruktury Ny-Krohnborg – Centre for Education and Culture. Zagospodarowanie budynku i otoczenia EKO Szkoły będzie również oddziaływać pozytywnie w kontekście przemian demograficznych. Ze względu na starzejące się społeczeństwo (i wyjątkowy przyrost osób starszych w północno – wschodniej części miasta, gdzie zlokalizowana jest EKO szkoła) organizowanie zielonych i przyjaznych przestrzeni publicznych ułatwi seniorom dostęp do zielonych miejsc rekreacji. Ponadto EKO szkoła będzie placówką edukacyjną, która swoją ofertą i misją ma przyciągać dzieci z okolicznych miejscowości. EKO szkoła ma być zieloną marką miasta, która będzie nadawać ton jego ekologicznemu rozwojowi.

W szkole wydzielono i zaaranżowano przestrzeń i specjalnie dostosowano sale lekcyjne do prowadzenia edukacji ekologicznej dla uczniów z całego miasta. Wnętrze szkoły współgra z jej ekologiczną misją oraz stanowią symbiozę z zielonym otoczeniem budynku.

W ramach projektu wykonano przebudowę holu wejściowego, korytarzy wraz z Zielonymi Strefami Relaksu, powstał pokój relaksu dla uczniów ze specjalnymi potrzebami, oraz biblioteka połączona z czytelnią (bioteka) i salą dla społeczności lokalnej, sale językowe, sala matematyczna oraz sale tematyczne – „recycling” oraz „ziemia”.

W zmodernizowanej placówce będą kształciły się klasy dwujęzyczne, klasy o profilu ekologicznym oraz klasy sportowe. W ramach dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, uczniowie będą mogli rozwijać się z rytmiki, w sekcji artystycznej, sportowej, edukacji obywatelskiej i innych zajęciach uruchamianych według potrzeb. Również kadra pedagogiczna otrzymała szansę rozwijania się dzięki licznym kursom i szkoleniom doskonalącym oraz możliwością współpracy z licznymi szkołami podstawowymi w Europie.

Zeskanuj kod QR

Centrum Kreatywności Pałacyk, czyli nowe miejsce na mapie miasta dla młodzieży, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców

Modernizacja zabytkowego budynku Pałacyku to kolejny punkt realizacji projektu i szerzej rewitalizacji miasta. Fundusze Norweskie dały szansę nadania temu wyjątkowemu na mapie Starachowic miejscu nowego blasku. Budynek został wpisany jak przedsięwzięcie podstawowe do Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2016-2025 a pierwszy pomysł wyszedł w 2015 r. od młodzieży, którzy stwierdzili, że w Starachowicach nie mają dla siebie swojego miejsca spotkań. Po wielu latach konsultacji społecznych, przygotowań dokumentacji technicznych oraz koncepcji działania dzięki dofinansowaniu z projektu norweskiego prace rozpoczęły się w październiku 2022 roku.

Pałacyk został wybudowany w 1922 roku, ale po wojnie zaczął popadać w ruinę. Dzięki możliwości pozyskania środków zewnętrznych, możliwe było spełnienie marzenia mieszkańców, by miejsce to służyło integrowaniu lokalnej społeczności. Było miejscem rozwoju, nowych pomysłów, działalności społecznej. Nowe miejsce zaplanowano jako przestrzeń spotkań zarówno przedstawicieli biznesu, młodzieży jak też organizacji pozarządowych, z uwzględnieniem cyklicznych lokalnych wydarzeń oraz wystaw. Przestrzeń ta, ma wielki potencjał, by rozwijać się jako baza dla współdziałania, integracji, wymiany doświadczeń, wzajemnego uczenia się od siebie, gdzie ostatecznym celem jest rozwój Starachowic i mieszkańców gminy.

Budynek został rozbudowany o nowe skrzydło usytuowane po północno – wschodniej stronie, połączone z istniejącym budynkiem za pomocą łącznika. To tutaj zaplanowano: nowoczesną salę konferencyjną wraz z zapleczem, strefę do pracy i spotkań dla Młodzieżowej Rady Miasta Starachowice, przestrzeń co-workingową, podcałownię oraz strefę kreatywną do spotkań i integracji. Na parterze zaplanowano również przestrzeń przystosowaną do organizacji wystaw. W części zabytkowej zaplanowano: kawiarnię oraz pomieszczenia udostępniane pod wynajem na prowadzenie działalności gospodarczej dla początkujących przedsiębiorców. Jednym z celów Pałacyku będzie inicjowanie i realizowanie działań przyspieszających rozwój lokalnej gospodarki poprzez tworzenie atrakcyjnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości ze szczególnym uwzględnieniem sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Otrzymają oni szeroki dostęp do wypracowanych narzędzi wsparcia i rozwoju przedsiębiorczości, w czym pomagać będą eksperci z wielu dziedzin i instytucji podczas spotkań organizowanych w Pałacykowych przestrzeniach.

Idea łączenia przedsiębiorców i ludzi biznesu wymaga otwartości oraz zapewnienia warunków umożliwiających spotykanie się. Utworzenie przestrzeni coworkingowej pozwoli na sieciowanie sektora kreatywnego i łączenie go z innymi środowiskami w mieście. Ważnym ogniwem będzie obecność i współpraca między sobą organizacji pozarządowych działających w mieście. Nowe skrzydło, łącznik, wyposażenie oraz zagospodarowanie otoczenia zostały zrealizowane w ramach projektu. QR KOD – pałacyk.starachowice.eu

Zeskanuj kod QR

Działania dla młodzieży i Młodzieżowej Rady Miasta

- milowy krok w kierunku rozwoju polityki młodzieżowej

3

Młodzież w projekcie wiodła jedną z głównych ról a Młodzieżowa Rada Miasta w Starachowicach ze wsparciem społeczności szkolnych wniosła do działań projektowych niesamowitą energię, zaangażowanie, kreatywność i pomysły. Dzięki projektowi młodzież wspięła się na nowy poziom poprzez:

- ✓ zyskanie nowego miejsca spotkań i działań w Pałacyku
- ✓ konsultowanie dokumentów strategicznych
- ✓ wypracowaniu i realizacji Zielonego Szkolnego Budżetu Obywatelskiego
- ✓ wypracowaniu i realizacji programu „Kompetencje Przyszłości”
- ✓ udział w szkoleniach i warsztatach z zakresu przedsiębiorczości, dezinformacji, design thinking, umiejętności miękkich takich jak zarządzanie grupą, wystąpienia publiczne, radzenie sobie ze stresem
- ✓ organizację wydarzeń takich jak festiwale młodzieżowe, ekologiczne, nauki
- ✓ organizację spotkań z cyklu „Inspiratornia” z ciekawymi ludźmi, w tym podróżnikami, naukowcami i ekspertami
- ✓ współpracę międzypokoleniową, w tym organizacja wizyt studyjnych i wymiany młodzieżowej w Polsce dla delegacji z Norwegii, udział w wymianie młodzieżowej w Bergen, organizacja szkoleń o polityce młodzieżowej
- ✓ podniesienie aktywności społecznej wśród młodzieży w szkołach podstawowych
- ✓ opracowanie wspólnie z Miastem Bergen nowych zasad przeprowadzania wyborów do MRM
- ✓ organizację Dnia Młodzieży w Pałacyku, gdzie głównym motywem przewodnim było zdrowie psychiczne młodych osób
- ✓ organizację spotkania sieciującego dla Młodzieżowych Rad, gdzie wypracowane zostały nowe pomysły na przyszłe inicjatywy krajowe i międzynarodowe
- ✓ organizacja konkursów wiedzy o Norwegii

WSPÓŁPRACA BILATERALNA Z MIASTEM BERGEN

Norwegia według wielu międzynarodowych badań i rankingów, znajduje się w czołówce państw o najwyższym poziomie jakości życia, dlatego możliwość czerpania z doświadczenia i wiedzy tak doświadczonych partnerów, dało podstawy do szukania najlepszych rozwiązań w celu poprawy jakości życia mieszkańców gminy Starachowice.

Umowę o współpracy w Urzędzie Miejskim w Starachowicach podpisali w 2022 r. Prezydent Miasta Marek Materek oraz Vincent Mrimba, Dyrektor Agencji Kultury w ramach Departamentu Kultury, Równości i Różnorodności Miasta Bergen.

Współpraca bilateralna skupiała się na kilku obszarach:

- ✓ środowisko i ekologia
- ✓ polityka mieszkaniowa
- ✓ dostępność
- ✓ edukacja formalna i nieformalna
- ✓ polityka młodzieżowa
- ✓ rozwój instytucjonalny i zarządzanie miastem
- ✓ kultura
- ✓ aktywizacja społeczne
- ✓ polityka senioralna

Wizyty studyjne, wsparcie doradcze, warsztaty, szkolenia, wymiany młodzieżowe, wizje lokalne, jobshadowing – to działania, które wspólnie realizowaliśmy na przestrzeni projektu.

Współpraca bilateralna z Miastem Bergen, dzięki wsparciu eksperckiemu, inspiracjom i rozwiązaniom zaczerpniętym bezpośrednio z Norwegii, miała nieoceniony wpływ na ostateczny kształt:

- ✓ EKO SZKOŁY,
- ✓ Centrum Kreatywności Pałaców,
- ✓ dokumentów strategicznych dot. polityki mieszkaniowej, edukacji, środowiska, dostępności,
- ✓ rozwój polityki młodzieżowej i samej młodzieży biorącej udział w działaniach międzynarodowych,
- ✓ rozwoju instytucjonalnego miasta.

Z drugiej strony nasi partnerzy z Bergen zaczerpnęli dobre praktyki od Starachowic, w tym realizacja polityki senioralnej, młodzieżowej, rewitalizacji społecznej miasta, działań kulturalnych i sportowych.

CENTRUM AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ CZYLI REWITALIZACJA SPOŁECZNA W PRAKTYCE

5

Kolejnym istotnym punktem projektu było powołanie do życia nowej placówki wsparcia codziennego pod nazwą Centrum Aktywności Społecznej na Osiedlu Wzgórze – miejscu, które jest centrum rewitalizacji. Placówka prowadzona jest przez miejscowe Centrum Usług Społecznych, a w jej skład wchodzi: świetlica środowiskowa utworzona w miejscu dawnych komórek lokatorskich oraz cztery mieszkania chronione zlokalizowane na piętrze budynku.

W placówce realizuje się zajęcia wg rocznego planu pracy świetlicy, obejmującego wiele aspektów wychowawczych, pedagogicznych oraz opiekuńczych. Podopieczni spędzają czas wolny pod opieką wychowawców, mają również możliwość rozwijania swoich zainteresowań.

W okresie roku szkolnego na świetlicy odbywają się zajęcia edukacyjne z matematyki, języka polskiego i języka angielskiego. Dzieci bardzo chętnie korzystają z zajęć, podnoszą swoją wiedzę z przedmiotów szkolnych, nadrabiają zaległości i uzyskują pomoc w odrabianiu lekcji.

W roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 zrealizowano po 200 godzin z języka angielskiego, języka polskiego i matematyki. Średnio 80% wszystkich podopiecznych korzystało z zajęć edukacyjnych w placówce.

Młodzież bierze udział również w zajęciach grupowych rozwijających kreatywność i kompetencje miękkie – trening twórczego myślenia. Zrealizowano 80 godzin zajęć.

W ramach projektu zorganizowano „Aktywne ferie i wakacje”, w trakcie których odbywały się zajęcia z animatorami: robotyka, warsztaty przyrodniczo kosmiczne, baniek mydlanych, eksperymenty naukowe, balonowe oraz warsztaty kulinarno -ekologiczne. W ramach warsztatów animacyjnych przewidziano pizze i napoje dla uczestników, w ramach warsztatów kulinarnych przewidziano degustację wykonanych potraw. Zorganizowano także wyjścia do kina, na basen i kręgle, zajęcia integracyjne oraz inne zajęcia przewidziane w planie działań zrealizowane przez kadrę CAS.

Codziennie uczestnicy świetlicy mają zapewnione wyżywienie – dania obiadowe oraz suchy prowiant. W całym okresie działania świetlicy dzieci i młodzież biorą udział w zajęciach sportowych. Odbywają się gry

terenowe, gra w piłkę, ping ponga, zajęcia taneczne. W czasie zajęć w placówce dzieci wykonują wiele prac plastycznych- stroiki okolicznościowe na święta Bożego Narodzenia, Wielkanoc, prace z okazji Święta Niepodległości, Dnia Matki, Dnia Babci i Dziadka, Dzień Seniora, na Pierwszy Dzień Wiosny itp.

W lipcu 2023 r. otwarto Ogródek Społeczny, w którego przygotowanie aktywnie włączali się mieszkańcy osiedla. W ramach wdrażania najmłodszych w ekologię przeprowadzono dla dzieci warsztaty ekologiczne. O ogródek na bieżąco dbają mieszkańcy, uczestnicy świetlicy oraz pracownicy CAS.

Przez cały okres działalności Centrum Aktywności Społecznej prowadzona jest realizacja działań na rzecz rodzin i osób dorosłych z Osiedla Wzgórze w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej. Organizowane jest wsparcie psychologa, trenera rodziny, terapeutę kryzysów życiowych, doradztwa branżowego, doradcy finansowego oraz doradztwa zawodowego.

Ważną i kluczową rolą Centrum Aktywności Społecznej jest integracja mieszkańców Osiedla Wzgórze. W ramach wspólnych działań Urzędu Miasta Starachowice i Centrum Usług Społecznych w Starachowicach w latach 2023-2024 zorganizowano dla społeczności lokalnej cykliczne spotkania Prezydenta i Zastępcy Prezydenta Miasta Starachowice z mieszkańcami Osiedla Wzgórze, bale sylwestrowe, Kino pod chmurką, Dzień Kobiet, Klub Mam, wspólne grillowanie i ogniska, sprzątanie osiedla.

Centrum Aktywności Społecznej cieszy się dobrą opinią i współpracą z mieszkańcami oraz pozyskuje wolontariuszy wspierających działania świetlicy. Jest to placówka otwarta na potrzeby mieszkańców Osiedla Wzgórze jak i całego miasta, której kluczową rolą jest wsparcie rodziców w pełnieniu roli wychowawczej oraz integracja i rozwijanie aktywności i działalności społecznej mieszkańców.

Zeskanuj kod QR

ZIELONY SZKOLNY BUDŻET OBYWATELSKI CZYLI EDUKACJA EKOLOGICZNA POŁĄCZONA Z POBUDZENIEM AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ WŚRÓD MŁODZIEŻY

6

Jedną z najcenniejszych inicjatyw pod względem aktywizacji dzieci i młodzieży, w zakresie edukacji ekologicznej i zaangażowania w życie miasta oraz swojej społeczności był Zielony Szkolny Budżet Obywatelski skierowany do uczniów ośmiu szkół podstawowych funkcjonujących na terenie miasta.

Model, koncepcja i regulamin budżetu został wypracowany przez Młodzieżową Radę Miasta w Starachowicach wspólnie z ekspertami i samorządowcami na warsztatach.

W Polsce są już organizowane Szkolne Budżety Obywatelskie, starachowicka edycja była jednak wyjątkowa, ponieważ dotyczyła zadań z zakresu wspierania działań proekologicznych, a każda szkoła uzyskała na realizację swoich pomysłów ponad 5000 zł.

Eko Budżet to proces, w którym o przeznaczeniu środków pieniężnych decydowała społeczność szkolna. Uczniowie zgłaszali pomysły, tworzyli projekty, a następnie sami wybierali te, które ich zdaniem były najbardziej atrakcyjne i potrzebne. Eko Budżet to nauka funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego w praktyce, dostosowana do potrzeb i wymagań młodzieży. W ten sposób, od najmłodszych lat dzieci i młodzież uczą się tego, że każde z nich współodpowiada za miejsce, w którym żyje, uczą się czy pracuje.

Eko-Budżetem zarządzał Miejski Zespół Koordynujący, składający się z 3 przedstawicieli Urzędu Miejskiego, powołanych przez Prezydenta Miasta, 3 radnych Młodzieżowej Rady Miasta Starachowice oraz 1 przedstawiciela danej szkoły (dyrektora placówki lub osoby przez niego wyznaczonej). W szkołach natomiast powoływane były Szkolne Zespoły Koordynujące, składające się z 4 przedstawicieli: dyrektora, nauczyciela wy-

Zeskanuj kod QR

znaczonego przez dyrektora, przedstawiciela samorządu uczniowskiego oraz 1 przedstawiciela Młodzieżowej Rady Miasta Starachowice.

Pierwsza edycja Eko-Budżetu była realizowana od września 2023 r. do kwietnia 2024 r.

Przy okazji szkolnego budżetu uczniowie uczyli się na temat finansów, a szacując koszt swoich projektów, zaczęli dostrzegać, jakie możliwości i ograniczenia wiążą się z określonymi kwotami. Proces ten jest praktycznym uzupełnieniem nauki przedsiębiorczości w szkole.

W pierwszej edycji, uczniowie wybrali 24 zwycięskie projekty spośród 47 pozytywnie zweryfikowanych i poddanych pod głosowanie pomysłów. Łączna ich wartość wyniosła ponad 39 tysięcy złotych.

Kolejnym fenomenem tej inicjatywy jest frekwencja. Na uprawnionych do głosowania 2121 uczniów na swój projekt głos oddało łącznie 1893 uczniów. To oznacza, że frekwencja w starachowickim „Eko budżecie” wyniosła ponad 89 procent.

Efektem pośrednim tego procesu było pobudzenie aktywności społecznej wśród młodzieży w szkołach podstawowych. Miało to odzwierciedlenie w wyborach uzupełniających do Młodzieżowej Rady Miasta w grudniu 2023 r. Połowa zgłoszeń pochodziła właśnie od osób ze szkół podstawowych – porównując to do wyborów do MRM z grudnia 2022 r. gdzie ten odsetek wyniósł 15%. Młodzież w swoich formularzach pisała, że do zgłoszenia zachęciły ich warsztaty w swoich szkołach z MRM i chęć zmiany swojej społeczności lokalnej.

STARACHOWICKI OGRÓD SPOŁECZNOŚCIOWY

7

Projekt dał szansę rozwoju wszystkim mieszkańcom. Swoją szansę na działania na rzecz miasta otrzymali także seniorzy z Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Starachowicach – partnera projektu, którzy pokazali drzemiący w nich potencjał.

Jednym z elementów realizacji pilotażowego programu edukacji ekologicznej była budowa ogrodu społecznościowego. Co warto podkreślić, działania miały charakter współpracy międzypokoleniowej, ponieważ starachowiccy seniorzy mogli liczyć na pomoc młodzieży.

Wspólnym wysiłkiem wykonano nasadzenia ziół i kwiatów, zgodnie z planem zagospodarowania działki przy ul. Glinianej w Starachowicach liczącej około 600 m². „Leczymy się ziołami, a nie antybiotykami” - tak brzmi hasło przewodnie Starachowickiego Ogrodu Społecznościowego.

W tym miejscu cyklicznie odbywają się spotkania i warsztaty, dzięki którym mieszkańcy miasta mogą poznać dokładnie posadzone zioła i ich zastosowanie w codziennym życiu.

Ogród pełni funkcję edukacyjno-rekreacyjną. To miejsce, gdzie odbywają się zajęcia, wykłady czy warsztaty międzypokoleniowe.

W ogrodzie rosną liczne zioła: melisa, mięta, tymianek, bazylia, szczypiorek, koperek, oregano, czosnek niedźwiedzi, rukola czy pietruszka. Na terenie ogrodu nie brakuje również roślin i krzewów, takich jak: berberys, sadziec purpurowy, różnokolorowe wrzośce, róża pnąca, wiciokrzew, bluszcz, winobluszcz pięciopłatkowy, trawa rozplenica, rozchodniki, marcinki, floksy, hortensja czy butleje.

Oprócz planowych działań finansowanych z projektu seniorzy zrealizowali wiele przedsięwzięć wolontariackich: odbywały się zajęcia teoretyczne nt.: wykorzystania ziół w farmacji i kosmetyce, przygotowanie ogrodu na zimę, ptaki w ogrodach, domowe sposoby oprysków roślin przeciw grzybom, skuteczności działania ziół na organizm człowieka itp. Członkowie grupy i słuchacze UTW spotykali się również w pielęgnowanym ogrodzie rekreacyjnie: próbując świeżych i zdrowych ziół, koleżeńsko – w wolnym czasie, żeby dyskutować jak wy-

korzystać produkty z ogrodu, czy komponować z kwiatów piękne prezenty imieninowe, obserwować i utrwalać na zdjęciach uroczne rośliny i „gości” którzy je odwiedzali, a także zmieniające się kolory ogrodu wraz z nadchodzącą wiosną.

Budując ogród zielowy seniorzy rozwijali swoje pasje poznawcze i obserwacyjne.

Seniorzy pozyskali gniazda i kokony pszczoły murarki ogrodowej. Na terenie EKO-ogrodu założyli hotelik dla tych owadów. Domek wykonali z naturalnych materiałów Wypełnili go pustymi łądęgami trzciny i zabezpieczyli plastikową siatką przed ptakami. W oparciu o pierwotny materiał zarodowy nastąpił szybki rozwój murarki. Hodowla murarki dostarczyła mnóstwo satysfakcji naszym seniorom. Obserwowali ich rozwój, budowę, loty, zapylanie roślin i kwiatów.

Zeskanuj kod QR

ASYSTENTKA MIĘDZYKULTUROWA

8

W ramach wdrażania kompleksowego modelu integracji cudzoziemców w projekcie, zatrudniono Asystentkę Międzykulturową.

Jej zadaniem jest przede wszystkim wsparcie cudzoziemców w procesie adaptacji i integracji społecznej poprzez poradnictwo i rzetelne udzielanie informacji, asystowanie przy załatwianiu wszelkich formalności związanych m.in. z rynkiem pracy, wynajmem mieszkania, prowadzeniem działalności gospodarczej, systemem opieki zdrowotnej a także z zakresu oferty edukacyjnej, kulturalnej, czy sportowej. Zadaniem Asystentki Międzykulturowej jest również inicjowanie spotkań, wydarzeń i projektów nastawionych na integrację społeczną.

Osoba zatrudniona na stanowisku Asystentki jest obywatelką Ukrainy, która przyjechała do Polski po wybuchu wojny. Jest to ważna osoba w kontekście kryzysu uchodźczego i wojny na Ukrainie. Dzięki wsparciu projektowemu, Gmina Starachowice może świadczyć kompleksowe wsparcie dla osób z Ukrainy.

PODRĘCZNIK

DOBRYCH

PRAKTYK

W PROJEKCIE

**„KIERUNEK PRZYSZŁOŚĆ
– STARACHOWICKI PROGRAM
ROZWOJU LOKALNEGO”**